

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**

Departementet
Økonomi- og
Koncernafdelingen

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf. nr.: 32 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr.: 20453044

15. december 2020
Sags nr.:20/24038

Fakta om SFO, fritidstilbud og folkeskole

I dette notat gives en indføring i fritidspædagogikkens formål og kendetegn samt fakta om udgifter og regler for SFO, fritidstilbud og folkeskolen.

Formål og kendetegn ved fritidspædagogik i skolefritidsordningen

Fritidspædagogik er en betegnelse, der anvendes for pædagogik i fritids- og klubtilbud bredt set. Der kan drives fritids- og klubtilbud under både folkeskoleloven, dagtilbudsloven, ungdomsskoleloven, serviceloven og efter lov om folkeoplysning. SFO anvendes hovedsageligt af børn i indskolingen.

Fritidspædagogik bredt set har til formål at styrke børnenes trivsel og fællesskaber med jævnaldrende. Derudover kan fritidspædagogik kendetegnes ved, at børnene både skal have mulighed for at indgå i børneinitierede lege og aktiviteter, og indgå i aktiviteter, der rammesættes og faciliteres af det pædagogiske personale. Børnenes selv- og medbestemmelse er ligeledes et centralt omdrejningspunkt i fritidspædagogikken.

I 2018 udgav EVA en undersøgelse om Børn og unges brug af fritids- og klubtilbud samt kendetegn ved kvalitet i fritids- og klubtilbud. EVA når i undersøgelsen frem til fire kendetegn ved god kvalitet i fritidstilbud:

- Børn og unge har gode sociale relationer og indgår i fællesskaber.
- Børn og unge har fri tid og medbestemmelse i hverdagen.
- Medarbejderne indsamler og deler viden om børn og unges trivsel.
- Samarbejde med andre aktører og opsøgende arbejde.

Undersøgelsen fra EVA peger på, at 94 pct. af forældrene til elever i indskolingen oplever, at deres børn er glade for at komme i fritids- eller klubtilbud. 81 pct. af lederne til børn i indskolingsalderen oplever, at de nuværende rammer giver mulighed for at skabe et tilbud, hvor børn og unge er glade for at komme. 47 pct. af disse ledere oplever dog samtidig,

at der er blevet mindre tid til aktiviteter, der kan styrke de sociale relationer som fx ture ud af huset. Dette som følge af indførelsen af en længere skoledag i forbindelse folkeskolereformen.

Link: [https://www.eva.dk/sites/eva/files/2018-01/EVA%20Fritid og klub pixi WEB NY 0.pdf](https://www.eva.dk/sites/eva/files/2018-01/EVA%20Fritid%20og%20klub%20pixi%20WEB%20NY%200.pdf)

Den landsdækkende brugertilfredsundersøgelse af folkeskolen og SFO 2020

Den landsdækkende brugertilfredsundersøgelse på landets folkeskoler og SFO'er i 2020 viser, at forældre er godt tilfredse med deres børns folkeskole og SFO. Undersøgelsen har til formål at give kommunale politikere, ledere og medarbejdere mulighed for at inddrage borgernes perspektiv i den lokale kvalitetsudvikling.

170.000 forældre har i løbet af foråret svaret på spørgsmål om deres tilfredshed med deres børns skole og SFO, og forældrene er overordnet godt tilfredse. På en skala fra 1 til 5, hvor 1 er ”meget utilfreds” og 5 er ”meget tilfreds”, giver forældrene både skoler og SFO'er 4,0 i gennemsnit på spørgsmålet om samlet tilfredshed, når man ser på hele landet. Tilfredsheden varierer dog mellem de enkelte kommuner og skoler.

I SFO'erne er der særlig stor tilfredshed med aktiviteterne (i gennemsnit 4,0) og lidt lavere tilfredshed med personalets håndtering af konflikter og drillerier (i gennemsnit 3,8).

Link: <https://sim.dk/arbejdsomraader/kommunal-og-regionaloekonomi/landsdaekkende-brugertilfredshedsundersogelser-btu/brugertilfredshedsundersogelsen-af-folkeskole-og-sfo/>

Fakta om antal børn og udgifter i folkeskole og fritidstilbud

Udviklingen i udgifter pr. elev i folkeskolen er angivet nedenfor i *tabel 1*.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Samlede udgifter (mia. kr., 2021-pl)*	43,8	42,6	44,6	45,3	44,3	44,2	44,0	43,6
Antal elever**	582.226	577.297	572.207	568.663	565.352	561.459	555.734	548.436
Udgift pr. elev (kr., 2021-pl)	75.310	73.748	77.993	79.660	78.363	78.655	79.185	79.418

Anm.: Tal er afrundet. *De kommunale udgifter omfatter folkeskoler, specialundervisning i regionale tilbud, kommunale specialskoler og interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder samt efter- og videreuddannelse i folkeskolen. **Elevtal omfatter elever i folkeskoler, kommunale ungdomsskoler, specialskoler og dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder. Elevtallet er hentet fra uddannelsesstatistik.dk, hvor det er opgjort pr. skoleår (2017/2018, 2018/2019 etc.). Elevtallet er omregnet fra skoleår til kalenderår ved at gange det første skoleår med 7/12 og det sidste skoleår med 5/12.

Kilde: Danmarks Statistik (REGK31, fkt. 3.22.01, 3.22.07, 3.22.08 og 3.22.09), Uddannelsesstatistik.dk (<https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Reports/1577.aspx>) og Børne- og Undervisningsministeriets egne beregninger.

Udviklingen i udgifter pr. barn i SFO er angivet nedenfor i *tabel 2*.

Tabel 2.
Udviklingen i udgifter pr. barn i SFO, 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Samlede udgifter (mio. kr., 2021-pl)*	7.195,3	7.054,2	6.635,7	6.000,4	5.785,5	5.681,8	5.512,2	5.469,6
Antal indskrevne børn	215.798	216.941	204.292	190.924	192.452	211.745	204.300	202.617
Udgift pr. barn (kr., 2021-pl)	33.343	32.517	32.482	31.428	30.062	26.833	26.981	26.995
Nettoforældrebetalingsandel	33,6 pct.	34,6 pct.	33,8 pct.	33,0 pct.	35,0 pct.	35,1 pct.	35,3 pct.	35,8 pct.
Kommunernes finansieringsandel	66,4 pct.	65,4 pct.	66,2 pct.	67,0 pct.	65,0 pct.	64,9 pct.	64,7 pct.	64,2 pct.

Anm.: Tal er afrundet. *De samlede udgifter består af en kommunal finansiering samt forældrebetaling, som er fratrukket friplads- og søskendetilskud. **Antal indskrevne børn er opgjort d. 1. onsdag i oktober det pågældende år og angiver hvor mange børn, der på opgørelsesdatoen var indskrevet i en kommunal SFO. Tallene fra 2015 og 2016 er ifølge Danmarks Statistik mangelfulde.

Kilde: Danmarks Statistik (REGK53, REGK100 samt PAS22 fra 2012-2024 og BOERN5 fra 2015-2019) og Børne- og Undervisningsministeriets egne beregninger.

Det er vurderingen, at faldet i samlede udgifter i SFO i årene 2014-2015 skyldes folkeskolereformen, der medførte længere skoledage og derfor et fald i brugen af SFO.

Det bemærkes, at kvaliteten af data på fritidstilbudsområdet er udfordret. Børne- og Undervisningsministeriet vurderer derfor, at nedenstående data *ikke* kan anvendes til egentlige normeringsopgørelser, da der er forskel på kommunernes registreringspraksis og på opgørelsesmetode for hhv. personale og antal børn.

Udviklingen i udgifter pr. barn i fritidshjem er angivet nedenfor i *tabel 3*.

Tabel 3.
Udviklingen i udgifter pr. barn i fritidshjem, 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Samlede udgifter (mio. kr., 2021-pl)*	218,9	312,8	487,2	469,1	365,4
Antal indskrevne børn**	15.987	14.686	18.263	17.692	13.365
Udgift pr. barn (kr., 2021-pl)	13.690	21.301	26.678	26.516	27.342
Nettoforældrebetalingsandel	26,1 pct.	22,2 pct.	21,3 pct.	30,5 pct.	26,7 pct.
Kommunernes finansieringsandel	73,9 pct.	77,8 pct.	78,7 pct.	69,5 pct.	73,3 pct.

Anm.: Tal er afrundet. *De samlede udgifter består af en kommunal finansiering samt forældrebetaling, som er fratrukket fripladstilskud. **Antal indskrevne børn er opgjort d. 1. onsdag i oktober det pågældende år og omfatter både børn indskrevet i kommunale, private og selvejende institutioner, eftersom kommunalbestyrelsen er forpligtet til at give et tilskud hertil, jf. dagtilbudslovens bestemmelser.

Kilde: Danmarks Statistik (REGK31, REGK53, REGK100 og BOERN5) og Børne- og Undervisningsministeriets egne beregninger.

Udviklingen i udgifter pr. barn i klubtilbud er angivet nedenfor i *tabel 4*.

Tabel 4.**Udviklingen i udgifter pr. barn i klubtilbud, 2015-2019**

	2015	2016	2017	2018	2019
Samlede udgifter (mio. kr., 2021-pl)*	1.116,4	1.106,8	1.194,3	1.164,4	1.101,6
Antal indskrevne børn**	49.759	46.298	56.911	56.184	55.928
Udgift pr. barn (kr., 2021-pl)	22.436	23.905	20.986	20.726	19.697
Nettoforældrebetalingsandel	11,4 pct.	12,8 pct.	13,1 pct.	12,9 pct.	11,5 pct.
Kommunernes finansieringsandel	88,6 pct.	87,2 pct.	86,9 pct.	87,1 pct.	88,5 pct.

Anm.: Tal er afrundet. *De samlede udgifter består af en kommunal finansiering samt forældrebetaling, som er fratrukket fripladstilskud. **Antal indskrevne børn er opgjort d. 1. onsdag i oktober det pågældende år og omfatter både børn indskrevet i kommunale, private og selvejende institutioner, eftersom kommunalbestyrelsen er forpligtet til at give et tilskud hertil, jf. dagtilbudslovens bestemmelser.

Kilde: Danmarks Statistik (REGK31, REGK53, REGK100 og BOERN5) og Børne- og Undervisningsministeriets egne beregninger.

Udviklingen i antal personale i fritidstilbud er angivet nedenfor i *tabel 5*.

Tabel 5.**Udviklingen i antal personale i fritidstilbud, 2015-2019**

	2015	2016	2017	2018	2019
Ledelse, inspektør	611	502	682	817	798
Pædagog, omsorgsassistent	5.848	5.477	7.821	9.753	9.420
Pædagogmedhjælper	2.120	1.986	2.634	3.049	3.087
Pædagogisk personale i alt (inkl. ledelse)	8.579	7.965	11.137	13.619	13.305
Pædagog og pædagogmedhjælper i alt	7.968	7.463	10.455	12.802	12.507

Anm.: Tallene er opgjort den 1. onsdag i oktober det pågældende år. Tallene angiver fuldtidsomregnet personale, der på opgørelsestidspunktet var aflønnet i kommunale fritidsordninger. Der er forskel på indberetningspraksis i de enkelte kommuner. Der kan således være forskel på kommunerne ift. om indberetningerne dækker alle typer af kommunale pasningstilbud (SFO, fritidshjem, fritids-, junior- og ungdomsklub), og hvilke alderstrin de omfatter.

Kilde: Danmarks Statistik (BOERN6) og Børne- og Undervisningsministeriets egne beregninger.

Kort faktisk beskrivelse af regelgrundlaget på fritidsområdet

Fritids- og klubtilbud er kommunalt finansierede tilbud målrettet børn og unge i alderen 6-17 år, såsom SFO, fritidshjem og klub. Fritidsaktiviteter i private foreninger og lignende, er ikke omfattet af nærværende papir.

Fritids- og klubområdet er i dag reguleret i fire love. Typisk sondres mellem fritidstilbud til henholdsvis de yngste elever og de ældre elever/unge. Fritidstilbud til de yngste elever vil typisk være organiseret som fritidshjem efter Dagtilbudsloven eller som SFO efter Folkeskoleloven, jf. *tabel 6*. Fritidstilbud til de ældre elever kan være organiseret efter en række forskellige lovgivninger, jf. *tabel 7*.

Tabel 6.

Centrale forskelle mellem reglerne for hhv. SFO og fritidshjem (ca. 6-9 år)

	Formål og indholdskrav	Driftsformer	Ledelse	Forældreindflydelse	Forældrebetaling
Fritidshjem Dagtilbudsloven	Selvstændig formålsbestemmelse i lovgivningen	Kommunal, selvejende eller privat	Egen leder (evt. fælles på tværs af flere institutioner)	Selvstændig forældrebestyrelse / flertal i institutionsbestyrelse. (Kommunen skal sikre forældrene indflydelse på private fritidshjem)	Max. 30 pct.* Private fritidshjem sætter dog selv forældrebetalingens størrelse. Søskende- og fripladstilskud
SFO Folkeskoleloven	Overordnet formålsbestemmelse for folkeskolen. Krav om mål- og indholdsbeskrivelser for SFO.	Kommunal eller del af en selvejende fri grundskole.	Skoleleder (+ daglig SFO-leder)	Skolebestyrelse. Ingen særskilt indflydelse til forældre med børn i SFO.	Reguleres lokalt Søskende- og fripladstilskud

Anm.: *Den maksimale forældrebetaling i fritidshjem er 30 pct. af bruttodriftsudgifterne ekskl. tilsyn, administration og bygningsrelaterede udgifter.

Kilde: KL, folkeskoleloven og dagtilbudsloven.

Tabel 7.

Centrale forskelle mellem reglerne for de forskellige klubtilbudstyper (10-17 år)

	Formål og indholdskrav	Driftsformer	Ledelse	Forældreindflydelse	Forældrebetaling
Klubtilbud efter dagtilbudsloven	Selvstændig formålsbestemmelse i lovgivning	Kommunal, Selvejende eller privat	Egen leder (evt. fælles på tværs af flere institutioner)	Kommunalbestyrelsen skal sikre børns/unges indflydelse på indholdet i det enkelte tilbud. Ingen krav om forældreindflydelse.	Max. 20 pct.* Fripladstilskud er lovpligtigt. Søskendetilskud frivilligt for kommunen
SFO II'er (folkeskoleloven / friskoleloven)	Overordnet formålsbestemmelse for folkeskolen. Krav om mål og indholdsbeskrivelser for SFO.	Kommunal eller del af en selvejende fri grundskole	Skoleleder (+ daglig SFO-leder)	Skolebestyrelse. Ingen krav om særskilt indflydelse til forældre eller større børn i SFO.	Lokalt reguleret Både friplads- og søskendetilskud er lovpligtende.
Klubber efter ungdomsskoleloven	Overordnet formålsbestemmelse for ungdomsskolen	Kommunal	Ungdomsskoleinspektør (evt. daglig leder af klubtilbuddet)	Elever ved ungdomsskolen repræsenteret i bestyrelse (ikke klubberne)	Lokalt reguleret
Klubber efter folkeoplysningsloven	Ikke fastlagt	Folkeoplysende foreninger (selvejende)	Almindeligt foreningsdemokrati efter folkeoplysningsloven	Ingen formelle krav om særskilt indflydelse	Lokalt reguleret

Anm.: *Den maksimale forældrebetaling i fritidshjem er 30 pct. af bruttodriftsudgifterne ekskl. tilsyn, administration og bygningsrelaterede udgifter.

Kilde: KL, dagtilbudsloven, folkeskoleloven, friskoleloven, ungdomsskoleloven og folkeoplysningsloven.